

Něco z Velkého Vesmíru.

Pokrok vzdělanosti a věstran- něho vývinu lidské bytosti jest pa- trným na všech stranách. Lidstvo spěje rychlým krokem k veliké své budoucnosti, která ani těmi nej- smělejšími mysliteli přítomného věku nemůže býti přibližněji nazna- čena.

Než též pravdivým jest, že vše- obecný vývin člověčenstva ve všech oborech práce a vědy není stejno- měrným, dáváje přednosti jednomu oboru před druhým, čili zdokona- luje a vyvíjí se v jednom více, nežli v druhém.

Tento nepřirozený vývin lidstva musí v brzkou vyvolati změny náblé a snad i násilné, které povedou ku všeobecné reakci, čili k navrácení se k místu sdánlivě již minulému a započítí znova s větším opatrností a důkladností u našem se utváření.

Snad i toto jest zcela přirozeným, neboť potkává to všechny věky a všechny národy na jejich životní dráze.

Než, účelem mým nebude tato uvažování o našich přítomných po- měrech, jich minulosti a budoucnos- ti, nýbrž obrátím svou pozornost k předmětu, kterému nedostatečné pozornosti v porovnání s ostatními obory našeho vědění se dostává, a to jest Věhomír.

Tento obor hlubokého studia a přemýšlení jest téměř výhradně po- nechán malému kroužku spytatelů, který zdá se býti svrchovaně oprávn- ěn k této vědě a vyloučením všech ostatních tříd lidstva a to ovšem k nemalé jich škodě.

Nuže, co jest vlastně tento ves- mír, čili věhomír, v němž naše seměnkoule s námi jako nepatrné zrno se vznášá? Nejjednodušší a snad nejrozsumnější definice pro tento výraz a toho mínění jest, "ves- mír jest vše, co jest". Již ten význam slova věhomír dostatečně definuje, co pod věhomírem vy- rozumíváme. Všechny ostatní by- tosti, ať živé či neživé, mohu defi- novati podle jejich formy, aneb jejich umístění, kdežto vesmír, ne- máje pro mne formy aniž místa, nemohu podrobiti stejnému druhu definování. Než jedna věc ještě zbývá, kteráž dovoluje mně přece nějakou definici utvořiti a sice vzhledem k jeho složení čili z čeho sestává. Vesmír, jinak též uni- vers, sestává z nekonečné prostoty a nesčetných nebeských těles, vol- ně se v oně prostorech pohybuje.

Kdyby snad nějaká nábožná duše tvořila tuto definici, tu snad by ještě přidala, že bůh jest první aneb třetí částí tohoto vesmíru, mimo oněch dvou zmíněných, pro- stoty a nebeských těles. Než jak nehorázně přivedl by se do obtíží takový věrofilosof, neboť pak by jeho utvořený bůh přestával býti vším, byv sám částí něčeho jiného, a k tomu ještě podřízen zákonům celého vesmíru, s nimiž nuceně mu sel by souladiti. A poněvadž s touto třetí věcí ve vesmíru nepočítá- jí, ponechávajíce ji zcela jiné třídě badatelů, obírajících se svě- tem duševním na místě fyzickým, i já, píše o vesmíru, přidržím se úplně vědy a rozumování, zbudova- něho na základech vědění a nikoli- liv věření bez podstatných důkazů.

Pravil jsem, že vesmír sestává z nekonečné prostoty a nespočetných nebeských těles; a poněvadž s onou prostotou málo lze činiti vzhledem k její bytosti, jedině snad, co může býti sde smířeno a sice, že místo vzduchu obsahuje ether, něco po- dobného našemu vzduchu, o jehož vlastnostech mnoho se neví, pročej ponecháme onu prostoty a budeme uvažovati o druhé sou- částce vesmíru a sice nebeských tělesech. Nebeská tělesa mohou býti rozříděna do následujících tříd: slunce čili hvězdy, planety čili oběžnice, měsíce (satellity), komety, meteory a nebeské mlho- viny.

Vesmír zdá se býti rozříděn ve sluneční soustavu. Sluneční sou-

stava opět skládá se ze slunce, jako svého střediska, kolem něhož po- hybuje se v určitých lhůtách plane- ty a kolem těchto opět měsíce. Ku sluneční soustavě mohli bychom připočítati i některé komety, které v určitých dobách obíhají kolem slunce, majíce obyčejně svou dráhu (orbit) eliptickou. (Poz. viz. Ne všechny komety však mají elipsu za svou dráhu, nýbrž mnoho jest těch, které pohybují se hyperboli- cky aneb parabolicky a tyto nemo- hou se počítati mezi pravidelné členy sluneční soustavy.)

Slunce, planety a měsíce mají své osy, kolem nichž se točí. Slun- ce má pouze jeden pohyb a sice kolem své osy, než má se za to, že i slunce má ještě jiné středisko, kolem něhož se všemi svými oběž- nicemi se pohybuje. Toto jest pouze hypotéza, doposud nikterak přesně neopodstatněnou.

Planety čili oběžnice mají dva pohyby a sice jeden kolem svých os a druhý kolem slunce, k jehož soustavě patří. Konečně měsíce významávají se třemi pohyby, nejprve kolem svých os, pak kolem své planety a níž v stejném čase cestují kolem slunce.

Téměř všeobecný úsudek jest, že vše, co za noci viděno jest na nebeské klenbě jsou hvězdy a ty stotožňují se s planetami.

Ve vědě hvězdářské číh se roz- děl mezi hvězdami a planetami a sice, hvězdy jsou nebeská tělesa, mající své vlastní světlo, jimiž ozá- řují a živí své okolí, jehož jsou střediskem. Krátce řečeno, hvězdy jsou jiným slunečním soustavám tím, čím slunce jest nám. Kdežto planety jsou taková nebeská tělesa, která v určitých lhůtách se pohy- bují kolem slunce, od něhož světlo přijímají a to lámají nazpět do prostoty nebeské odrážejí a tak sdánlivě září ne svým, nýbrž vy- pájčeným světlem.

Hvězdy mohou býti rozeznány od planet svým mrkajícím, čili třpytivým světlem.

V naší soustavě sluneční máme pouze osm velkých planet, které ob- čas mohou býti viděny pouhým okem. Mimo těchto máme asi 281 planet malých, kteréž jsou oku ne- ozbrojenému neviditelné. Jména velkých planet a jich vzdálenost od slunce jest následující: Mercur (Dobropán) 36 milionů mil, Venuše (Krasopán) 67 milionů mil, Země 93 milionů mil, Mars (Smrtonoš) 141 milionů mil, Jupiter (Kralo- moc) 483 milionů mil, Saturn (Hla- dolet) 886 milionů mil, Uranus (Nebeštanka) 1800 milionů mil, a Neptun (Vodan) 2800 milionů mil. Die velikosti byly by seřaděny ná- sledovně: Jupiter (mající průměr 88,000 mil; Saturn, průměr 75,000 mil, Neptun průměr 35,000 mil; Uranus průměr 32,000 mil; Země průměr 7,920 mil; Venuše průměr 7,700 mil; Mars průměr 4,230 mil; Mercur průměr 3000 mil.

Z těchto planet ovšem nejzná- mější a nejdůležitější pro nás jest Země, náš to domov, za živa i po smrti. Zde se rodíme, žijeme a smřáme; zde se radujeme i teskní- me ve svém kratičkém životě. Při- cházíme na tento svět, abychom žili a odcházíme, abychom učinili místo jiným. Jak dlouho potrvá tento věčný tanec živých s mrtvý- mi, nevíme, že ale k nějakému konci to dospěje na naší planetě, není pochyby, neboť tak jako my žijeme a stárneme, i všechno jiné ve vesmíru prochází dobami svého věku čili trvána dle toho ovšem spěje i ku svému konci. A protož i naší planetě jednou nadejde doba, kdy bude museti se podrobiti to- muto neúprosnému zákonu a ukon- čiti svou periodu mezi svými se- strami planetami, kterou tak vzne- šeně a prospěšně, zvláště pro nás nepatrné červíčky po tolika věků byla hrála. Zjistěte, že náš věk bude ji následovati do jejího hrobu, ale to pod tou podmínkou, posta- rá-li se o nás před svou smrtí a od- poručí-li nás nějaké jiné planetě, třeba Jupiteru, který zdá se býti

nejmladším ze všech planet a který asi při posledním talentí naší země bude nejlépe připraven pro ná- jaké dobře vychované plémě lidské. Jinak ovšem ji lehcei nebudem, byvše s ní strženi do věčné tmy. Jest rád, že není mně popřáno vi- dětí ten strašný konec naší matičky, neboť takový konec jest každé tělky.

Někdy duš zpět, kdy ta kome- ta hrozila nám rozbitím, již jsem jistě měl za to, že já jsem mezi těmi vyvolenými, abych dočkal se jejího konce. Než nikdy není tak zále, aby zas netylo dobře. Kometa již jest ta tam a my v náručí naší matky letíme dále po naší staré dráze, rychlostí 18 1/2 mil za sekun- du a při tom doufáme, že s odcho- dem demokratů od vládního vesla přijdou vláhy a s těmi hojnost všeho na naší milené zeměkouli.

S. L. Kostoryz.

Wilson, Kan. Čtená red. Le- tošní rok se nám mívá zachovat, neb březen náš ozimní pšenici ještě nau- škodil, a tak již jsme drobet veselejší a v naději na dobrou leň. Jen aby pak též byla i obtojná cena. Letošní zima ani nám led lánový ne- namrzl a proto žádný led jsme nená- dělali, neboť namrzl jen na 4 palce. V lednu i únoru bylo dosti teplo, ale březen je chladnější a dnes k tomu ozimní pšenice se krásně zelená.

Abychom se lépe obveselili, o to se postarala T. J. Sokol Palacký. Bude hráti divadlo v pondělí veliko- nošně, dne 6. dubna, veselohru "Sta- řič Blázni". Naši Sokolci se tuží, aby mohli nás obveselit a sami sobě oti dobytí. I ta malá drobotina se cvičí v tělocviku každé pondělí a pá tek. Na to by měli zde v tomto okolí bydliček rodiče hleděti, aby děti dali cvičiti jak tělesně tak i duševně, když jest tak krásná pří- ležitosť k tomu a to skoro zadarmo, neb jen 10 centů měsčně se platí od žáka neb zákyně. Protož matky dbejte toho, aby se Vaše dcery obu- žily. Doufám, že z krajanů každý se dostaví dne 6. dubna večer do Le- vittovy sňně. Vstupné 25 centů. Po divadle ples. Na zdar.

Jan Tobiáš.

Moje malá sestra, 3 roky stará, trpěla těžkým kašlem a bolestí v prsou. Po té však, když krátký čas užívala Dr. Augusta Köniiga ham- burské přání thé, byla úplně vyléče- na. — U. T. Moodie, 41 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.

Vzhůru! a vykutálejte se

na žně a Deering válečko- vými lůžky. Vykonáte 2- denní práci za den a sice s

Deering Sklizečem neb žacíím strojem.

Válečková neb kuličkami vyloučená lůžka předchází po- rouchání. Činí tak lehkým.

Dostáte si Deering katalog u va- šeho jednatele, aneb dopište na

DEERING HARVESTER CO. Chicago, Ill.

FRANCOUZSKÉ MÓDY ZDARMA.

Znárodně 6 loutkami, s 21 šaty, 6 celo-obleky, 23 klobouky a 35 jinými předměty, kteréž zásobí dámy nejno- vějšími francouzskými módami a opatří dítkám milou hračku.

3 způsoby jak módy tyto lze obdržet. Zašlete 6 kuponů, aneb Zašlete 1 kupon a 6c, aneb Zašlete 10c bez kuponu na

Blackwell's Durham Tobacco Co., Durham, N. C., a máte každý tyto základy buďto vám vyplaceny. Obdobte jeden kupon otnutí každého 2. únorového parčíku a 2 kupony v každém 4. únorovém parčíku

BLACKWELL'S GENUINE DURHAM TABÁK.

Kupte si pakliček tohoto věhlasného kuřavého tabáku a štěte kupony, udávající seznam jiných premii a jak je lze dostat.

2-centové známky se přijímají.

KUPUJTE

ŠATSTVO

pro muže, hochy a dítky u

HAYDEN : BROTHERS.

OMAHA, NEB.

Zvláštní tři nabídky v mužských a chlapeckých oblecích.

První nabídka ---

275 čistě celovlněných obleků ve všech číslech od 34 do 42, ve dvou barvách, z hnědého a šedého kašmíru. Obleky tyto jsou tak dobře vrou- beny a šity, jako kterýkoliv jiný \$10 oblek v Omaze, a nikdo nemůže podobný nabízet za méně než \$7.50. Naše cena za celý oblek pouze

\$3 75.

Druhá nabídka ---

V pátek a v sobotu dány budou do prodeje čistě celovlněné černé soukené obleky [saka] v číslech 34-42, podšité italskou podšívku. Všude jinde prodávají se za \$12, u nás úplný oblek pouze

\$5.00.

Oděvy pro hochy z těžé látky \$4.75.

Třetí nabídka ---

50 druhů obleků z nejjemnějšího cheviotu a kašmíru, v nejnovejších vzorcích a střihu, ve všech číslech. Jest to nej- větší výběr jarních obleků západně od New Yorku a může se směle o nich tvrditi, že mají cenu \$12 až \$15. Nabízíme kterýkoliv oblek z tohoto druhu za

\$7.50

Výběr kalhot pod kolena po 39c až 75c—mají cenu 90c až \$2.00.—Zvláštní výhody v našich oblecích pro hochy a dítky.

Hayden Bros., Omaha, Neb.

Roh 16. a Dodge ul.

Venkovní odběratelé učiní dobře, když si dopřou v řeči jakékoliv zmíněné firmě o obrovský katalog oděvn.

POZOR, ROLNÍCI.

Obdělávané farmy o 40, 100 neb více akrech na prodej v nejlepších krajinách v Idaho. Pozemky tyto jsou dobře zavodněny a obklopeny neobmezenou pláň, hodící se k pastvě. 2,900 akrů těchto vlastněno a prodáno bude níže podepsaným na mírné podmínky. Žádná procenta jednatelům, musíte vyjednávat přímo s majitelem.

Dopište o další podrobnosti na

TH3-1m

F. A. PYKE,

Dubois, Fremont Co., Idaho.

